

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเล
ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982
: กรณีศึกษาอ่าวไทย

นางสาวนลิน ญาณศิริ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

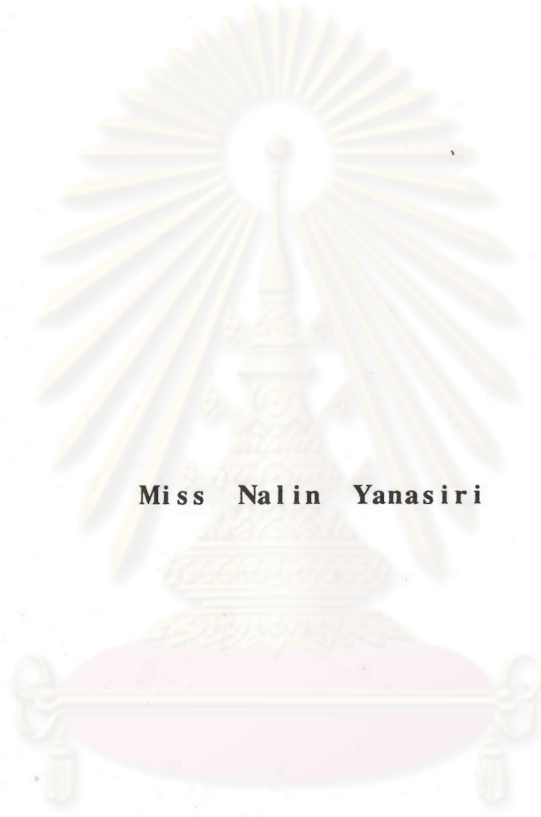
พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-171-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16458262

**LEGAL MEASURES FOR PROTECTION AND CONTROL OF MARINE POLLUTION UNDER
THE 1982 UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE SEA
: A CASE STUDY OF THE GULF OF THAILAND**

Miss Nalin Yanasiri

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-171-4

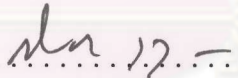
หัวข้อวิทยานิพนธ์   มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเลตาม
 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 : กรณีศึกษาอ่าวไทย
 โดย   นางสาวนลิน ญาณศิริ
 ภาควิชา   นิติศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

 ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
 (ศาสตราจารย์ ดร.อรุณ ภาณุพงศ์)

 ..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (อาจารย์ ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ)

 ..... กรรมการ
 (ศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต)

 ..... กรรมการ
 (อาจารย์ ดร.พรชัย ด่านวิวัฒน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นลิน ญาณศิริ : มาตรการทางกฎหมาย เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเลตาม
อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (LEGAL MEASURES FOR
PROTECTION AND CONTROL OF MARINE POLLUTION UNDER THE 1982 UNITED
NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE SEA : A CASE STUDY OF THE GULF
OF THAILAND) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ, 206 หน้า
ISBN 974-632-171-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์และข้อบังคับ เกี่ยวกับการป้องกันและ
ควบคุมมลพิษทางทะเลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ซึ่งเป็นหลักกฎหมาย
ระหว่างประเทศที่นานาประเทศยอมรับทั่วไป เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงมาตรการ
กฎหมายของไทยให้มีความเหมาะสมกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเลในอ่าวไทย

การศึกษาพบว่า 1. มาตรการทางกฎหมายของไทย เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมมลพิษ
ทางทะเลยังขาดความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ และข้อบังคับตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมาย
ทะเล ค.ศ. 1982 โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับเขตอำนาจรัฐ อำนาจหน้าที่ขององค์กร มาตรการ
ทางกฎหมายในทางอาญาและทางแพ่ง ดังนั้นจึงสมควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง
ในประเด็นต่าง ๆ นี้อย่างเร่งด่วน 2. การป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเลในอ่าวไทย ซึ่งมีลักษณะ
ทางภูมิศาสตร์เป็นทะเลกึ่งปิด (Semi-enclosed sea) จะยังเกิดผลยิ่งขึ้นได้ด้วยการอาศัยความร่วมมือ
จากรัฐต่าง ๆ ในภูมิภาคทั้งสมาชิกและไม่ใช่สมาชิกของอาเซียน ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริงใจที่จะ
ร่วมมือต่อกัน และจะทำให้เกิดมาตรฐานการป้องกันและควบคุมมลพิษที่ทัดเทียมกันในภูมิภาค และทัดเทียม
มาตรฐานสากลตามความมุ่งหมายของอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และการประชุมสหประชาชาติ
ว่าด้วยกฎหมายทะเลครั้งที่ 3 (UNCLOS III)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต ..... นลิน ญาณศิริ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... สจ 17-
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C370238 : MAJOR LAW
KEY WORD: PROTECTION/CONTROL/MARINE POLLUTION/LAW

NALIN YANASIRI : LEGAL MEASURES FOR PROTECTION AND CONTROL MARINE POLLUTION UNDER THE 1982 UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE SEA : A CASE STUDY OF THE GULF OF THAILAND. THESIS ADVISOR : SORAJAK KASEMSUWAN, Ph.D, 206 pp, ISBN 974-632-171-4

The purpose of this research was to study rules and regulations on protection and control of marine pollution in accordance with the 1982 United Nations Convention on the Law of Sea, which is now part of the international law recognized by all countries, in order to compare with the Thai law and its suitability to protect and control marine pollutions in the Gulf of Thailand.

The main research findings were summerized as follows :

1. Thailand's legislative measures on the protection and control of marine pollution in the Gulf of Thailand are still incompatible with the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea, particularly in the areas of state jurisdiction, state authority, criminal and civil jurisdiction. It is therefore suggested that the Thai law amendments on these matters be urgently enacted. 2. The protection and control of marine pollution in the Gulf of Thailand, which is characterized as a Semi-enclosed sea, would be more effective with regional cooperation between governments both among ASEAN member states and non-ASEAN member states. Standard on the protection and control of marine pollution should be set up regionally to correspond with the international standard under the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea and as directed by the Third United Nations Conference on the Law of the Sea.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2537.....

ลายมือชื่อนิติ.....*Winn 22*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*su 17*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือของท่านอาจารย์ ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ ซึ่งกรุณารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำทางวิชาการ แนวความคิด ตลอดจนช่วยตรวจและแก้ไข ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณไว้อย่างสูง ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร. อรุณ ภาณุพงศ์ ท่านศาสตราจารย์ ดร. เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต ท่านอาจารย์ ดร.พรชัย คำนวิวัฒน์ ซึ่งเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง และสละเวลามาเป็นกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์จนสำเร็จเรียบร้อยลงด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณมารดาของผู้เขียนที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจกับผู้เขียนตลอดมา และในที่สุดนี้ ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ และผู้ที่ให้ความช่วยเหลือทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจต่อผู้เขียนตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นลิน ญาณศิริ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของสภาพปัญหา.....	1
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
วิธีการศึกษาวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา.....	3
2 หลักกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเลตามอนุสัญญา	
สหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982.....	5
ความหมาย.....	9
บทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของรัฐ.....	11
หลักความร่วมมือระหว่างรัฐ.....	13
1. ความร่วมมือระหว่างรัฐเพื่อสร้างกฎเกณฑ์ทั้งในระดับโลก และ	
ระดับภูมิภาค.....	13
2. ความร่วมมือทางด้านเทคนิค.....	15
3. การเฝ้าติดตามและประเมินสิ่งแวดล้อมทางทะเล.....	16
หลักการบัญญัติกฎหมายภายในเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของ	
สิ่งแวดล้อมทางทะเล.....	17
1. มลพิษจากแหล่งบนบก.....	19
2. มลพิษจากกิจกรรมที่พื้นดินใต้ท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจแห่งชาติ....	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. มลพิษจากกิจกรรมใน "บริเวณพื้นที่"	23
4. มลพิษจากการทิ้งเท.....	26
5. มลพิษจากเรือ.....	30
6. มลพิษจากหรือผ่านบรรยากาศ.....	35
หลักการใช้บังคับกฎหมายของรัฐ.....	36
1. รัชชายฝั่ง.....	36
2. รัฐเจ้าของธง.....	41
3. รัฐเจ้าของท่า.....	43
มาตรการป้องกันโดยการใช้บังคับกฎหมายของรัฐ.....	46
หลักความรับผิดชอบและความรับผิดชอบ.....	51
พันธกรณีภาย ในอนุสัญญาอื่นว่าด้วยการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อม ทางทะเล.....	52
3 ปัญหามลพิษทางทะเลในอ่าวไทยและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และควบคุมมลพิษทางทะเล.....	69
ลักษณะทางกายภาพของอ่าวไทย.....	69
แหล่งที่มาของมลพิษทางทะเลในอ่าวไทย.....	74
1. มลพิษจากแหล่งบนบก.....	76
2. มลพิษจากเรือ.....	90
3. มลพิษจากกิจกรรมที่พื้นดินใต้ท้องทะเล.....	96
4. มลพิษจากการทิ้งเท.....	96
หลักกฎหมาย ไทยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเล.....	98
ความสอดคล้องของหลักกฎหมาย ไทยที่เกี่ยวกับมลพิษทางทะเลกับอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982.....	111
1. เขตอำนาจรัฐ.....	114

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2. องค์การที่มีอำนาจป้องกัน และควบคุมมลพิษทางทะเล.....	120
3. มาตรการทางกฎหมาย.....	122
4. ความไม่เพียงพอของกฎหมายในการควบคุมมลพิษบางประการ.....	124
4 ความร่วมมือระหว่างรัฐเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเล	
ในอ่าวไทย.....	126
ความร่วมมือระหว่างรัฐในอนุภูมิภาค เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเล.....	128
ความร่วมมือในระดับภูมิภาคอาเซียน กับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเล.....	134
5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	145
รายการอ้างอิง.....	160
ภาคผนวก.....	164
ประวัติผู้เขียน.....	206

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลการทดสอบปริมาณแบคทีเรียและจุลินทรีย์ที่ก่อโรค บริเวณปากแม่น้ำสายต่างๆ ที่ไหลลงอ่าวไทย ปี 2525-2527.....	77
2	ผลการสำรวจปริมาณสารอินทรีย์ บีโอดี และธาตุอาหาร บริเวณปากแม่น้ำสายต่างๆ ที่ไหลลงสู่อ่าวไทย ปี 2525-2527.....	79
3	พารามิเตอร์ของอาคารและโรงงานอุตสาหกรรม ที่ทิ้งน้ำทิ้งเกิน มาตรฐานที่ทางราชการกำหนดไว้.....	83
4	ปริมาณเฉลี่ยของสารเคมีที่ใช้ในการปราบศัตรูพืชและสัตว์ตกค้าง ในน้ำบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ปี 2532-2533.....	86
5	ปริมาณเฉลี่ยของสารเคมีที่ใช้ในการปราบศัตรูพืชและสัตว์ตกค้าง ในตะกอนดินบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ปี 2531.....	88
6	เหตุการณ์การปล่อยทิ้งน้ำมันและการเกิดอุบัติเหตุในน่านน้ำไทย.....	92
7	จำนวนเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหลในช่องแคบมะละกา ในปี 1980-1991.....	95

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย